

Институт за економику пољопривреде, Београд

**Пројекат: УНАПРЕЂЕЊЕ ТРАНСФЕРА ЗНАЊА РАДИ
ДОБИЈАЊА БЕЗБЕДНИХ И КОНКУРЕНТНИХ
ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА, КОЈИ СУ ДОБИЈЕНИ
ПРЕРАДОМ НА МАЛИМ ГАЗДИНСТВИМА У СЕКТОРИМА МЛЕКА,
МЕСА, ВОЋА И ПОВРЋА**

Партнери на Пројекту:

Институт за примену науке у пољопривреди, Београд

ПССС Младеновац

ПССС Смедерево

**Пројекат финансира Министарство пољопривреде, шумарства и
водопривреде Републике Србије**

Пољопривреда је веома важна привредна делатност у Републици Србији, која последњих година учествује у стварању бруто домаћег производа на нивоу од 7,3% (2017. година) до 9,3% (2014. година). Пољопривреда у односу на друге секторе представља један од ретких сектора привреде у коме се константно бележи позитиван спољнотрговински биланс. У структури спољнотрговинске размене Србије на страни извоза доминирају непрерађени пољопривредни производи, које карактеришу ниже цене од прерађених производа, док се више увозе прерађени производи који имају више цене.

Број пољопривредних газдинстава укључен у процес прераде пољопривредних производа константно се повећава током последњих година, али је још увек мали (12,4% од укупног броја пољопривредних газдинстава). У структури газдинстава која врше друге профитабилне активности на газдинству доминирају она која се баве прерадом млека (57,0%) и прерадом воћа и поврћа (30,2%). Знатно је мање учешће газдинстава која се баве прерадом меса (6,0%) и других пољопривредних производа (4,3%). Расположиви капацитети за прераду и све већи број малих прерађивача, представљају развојну шансу националног агара на међународном тржишту.

Опстанак великог броја малих пољопривредних газдинстава, којих је у Србији највише, условљен је укрупњавањем производње и удруживањем, како би заједнички наступали на тржишту. С обзиром на обавезу Србије да у процесу приступања ЕУ ради на успостављању произвођачких група и организација, као важних партнерских организација ресорног министарства, прерађивачке индустрије, индустрије инпута и других, може се очекивати већа улога удружења у подршци пољопривредној производњи и преради, као и саветодавној подршци вођења аграрне политике у овој области. Из овог разлога, потребно је едуковати произвођаче о значају формирања и деловања произвођачких група и организација.

Пољопривредна газдинства која продају непрерађене и неупаковане производе, а која доминирају у Србији, за разлику од газдинстава која врше прераду, остварују ниже цене и мању профитабилност. Из тог разлога, за успешно успостављање и унапређење прераде на малим пољопривредним газдинствима ради добијања здравствено безбедних и конкурентних производа, потребно је радити на едукацији и трансферу информација ка пољопривредницима. Истовремено би им се пружиле и неопходне информације потребне за увођење и унапређење стандарда квалитета и безбедности хране на малим газдинствима. Такође, потребно је ближе представити добре праксе произвођачких и прерађивачких организација из ЕУ. Како би се произвођачи пољопривредно-прехранбених производа прилагодили важећем систему пословања постоји потреба трансфера одређених знања из области управљања трошковима на пољопривредном газдинству. Пословање на тржишту од пољопривредника захтева познавање правне регулативе и процедура из области производње, прераде и промета пољопривредно-прехранбених производа.

Пројекат има за циљ да допринесе унапређењу знања пољопривредних произвођача неопходних за прераду примарних производа на малим газдинствима, у функцији добијања здравствено безбедних и конкурентних производа на домаћем и иностраном тржишту.

Циљеви Пројекта су:

1. Упознавање пољопривредних произвођача и других корисника Пројекта са моделом управљања трошковима у производњи и преради пољопривредних производа. Коришћењем оваквих модела избегава се улазак у производњу и прераду без претходне анализе и омогућава се поуздан избор најоптималнијег решења;
2. Унапређење знања произвођача о стандардима квалитета и безбедности, у сектору примарне производње и прераде. Акцент ће бити на процедурама увођења стандарда, ценама имплементације појединих стандарда и изазовима са којима се пољопривредници могу сусрести у процесу сертификације производног процеса и пласмана финалног производа;
3. Јачање свести пољопривредних произвођача о значају формирања и деловања произвођачких група и организација, у циљу јачања преговарачке моћи и позиције пољопривредних произвођача на домаћем и иностраном тржишту. Произвођачке групе имају значајну улогу у добијању конкурентних производа, кроз концентрацију понуде, побољшање маркетинга, планирање и прилагођавање производње тражњи, оптимизацију трошкова производње и стабилизацију произвођачких цена;
4. Представљање мера подршке инвестицијама у производњи и преради пољопривредних производа на малим газдинствима, а пре свега у секторима млека, меса, воћа и поврћа;
5. Упознавање корисника Пројекта са законским оквиром и неопходним условима за мале прерађиваче хране, односно са предлогом подстицајних административних услова за унапређење прераде на малим пољопривредним газдинствима.

Циљеви Пројекта су усклађени са визијом развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Србије, која предвиђа да у 2024. години пољопривреда Србије буде сектор чији је развој заснован на знању, модерним технологијама и стандардима, где додавање вредности пољопривредним производима кроз прераду, стандарде квалитета и безбедност хране заузима значајно место.

Резултати Пројекта који ће се ставити на располагање директним корисницима су:

- ❖ Одржане радионице омогућиће унапређење знања пољопривредних произвођача неопходних да се прерадом примарних производа добију конкурентни, квалитетни и безбедни прехранбени производи;
- ❖ Израђена и публикована Студија може помоћи свим заинтересованим корисницима у успостављању и унапређењу прераде пољопривредних производа у секторима млека, меса, воћа и поврћа на газдинству;
- ❖ Урађен извештај о реализацији свих активности са представљеним резултатима Пројекта може помоћи саветодавцима као смерница у даљој едукацији и пружању помоћи произвођачима, као и представницима МПШВ при доношењу одлука о будућим мерама и правцима даљег унапређења сектора прераде;
- ❖ Урађена и одштампана брошура као едукативно-промотивни материјал служиће свим корисницима Пројекта, а превасходно пољопривредним произвођачима, да се на најбржи начин информишу и упознају са кључним циљевима Пројекта;
- ❖ Промовисање Пројекта у медијима обезбедиће информисање широког аудиторјума са потенцијалима прераде на газдинствима, изазовима са којима се прерада суочава и могућим правцима њеног даљег развоја.

Прерада на малим пољопривредним газдинствима у секторима млека, меса, воћа и поврћа може имати позитивне ефекте на побољшање пословања како пољопривредног газдинства, тако и на економију на макро нивоу. Њено успостављање и унапређење резултирало би вишом ценом производа и добити газдинства, могућношћу додатног запошљавања чланова газдинства и друго.